

```

graph TD
    Root["? ? ?  
נוסטרטית"] --> AfroAsiatic["אפרו-אסיאטית"]
    Root --> Mizraiti["מצרית"]
    Root --> Amuziti["אֶמוּזִית"]
    Root --> Shemiti["שְׁמִית"]
    Root --> B'raviti["בְּרָבִית"]
    Root --> Chaditi["צ'אדית"]
    Root --> Ausa["האוסה"]
    
    Shemiti --> Mizraiti2["מערבית"]
    Shemiti --> Mizrachiti["מזרחית"]
    Shemiti --> Kushiti["כושית"]
    
    Mizraiti2 --> Dromiti["דרומית"]
    Mizraiti2 --> Tichona["תיכונה (מרכזית)"]
    
    Dromiti --> Ethiopi["אתיופית"]
    Dromiti --> Ellipsis["..."]
    
    Ethiopi --> Gez["געז"]
    Ethiopi --> AmharitTigrit["אמהרית  
טיגרינית"]
    
    Tichona --> TzefonMizraiti["צפון-מערבית"]
    Tichona --> Eriti["ערבית"]
    
    TzefonMizraiti --> Armit["ארמית"]
    TzefonMizraiti --> Kaneit["כנענית"]
    
    Kaneit --> Muvait["(מואבית)"]
    Kaneit --> Ivrit["עברית"]
    Kaneit --> Finiqiti["(פיניקית)"]
    
    Eriti --> EritiSfarutit["ערבית ספרותית"]
    Eriti --> NivimEritimMalti["ניבים ערביים  
מלטי"]
  
```

שפות העולם, עמ' 2

הדף הקודם משרטט את היחסים הגנטיים בין עברית לשפות אחרות שמוזכרות בספר הלימוד שלנו. יתר הדפים משרטטים שפות ומשפחות שפות אחרות. כמה דברי הסבר:

- ① אין כאן נסיון לכלול את הכל. לרוב, מדובר בשפות שמוזכרות בספר. נוספו עוד כמה שפות מעניינות, בעיקר כאלה שיוזכרו בשיעורים.
- ② המידע מבוסס על ה-"Index of Languages" בספר הלימוד. הספר מפשט את היחסים הפנים-משפחתיים. התרשימים כאן מציגים יותר פרטים, אבל לא הרבה. אפשר לקבל תמונה יותר מפורטת באתר האינטרנט של "אתנולוג" של SIL (<http://www.ethnologue.com>). בספר יש מפה של השפות המוזכרות בו.
- ③ כמו בכל תחום, יש חילוקי דעות בתחום הבלשנות ההיסטורית. למשל, כולם מסכימים שאפשר למצוא את השורשים של השפה העברית במשפחה שמכונה אפרו-אסיאטית (או שהיא מצאצאי שפה היפותטית המכונה היום פרוטו-אפרו-אסיאטית). אבל יש בלשנים שחושבים שיש הוכחות שפרוטו-אפרו-אסיאטית שייכת למשפחה יותר גדולה, נוסטרית, עם משפחות אחרות (יש פירוט בעמוד הבא). הרעיון הזה שנוי במחלוקת; רוב הבלשנים ההיסטוריים דוחים את ההשערה הנוסטרית ומאמינים שבגלל הזמן שעבר אי-אפשר לדעת איזה קרובי משפחה יש לאפרו-אסיאטית. משפחות שנויות במחלוקת מסומנות ? כך שאפשר לראות מה מקובל ומה לא. (סמכתי על "אתנולוג" בגלל השמרנות היחסית שלו.) מה שאפילו יותר שנוי במחלוקת היא ההיפותזה שכל השפות נובעות האותו מקור, המכונה לפעמים פרוטו-עולם (Proto-World).

שפות מבודדות:

בסקית (יש שמייחסים אותה לקווקזית; ר' "איברו-קווקזית" בעמ' 11 בספר הלימוד)
 בורושסקי
 קט (אוסטיאק היניסי)
 ניבחית (גיליאק) (אך ר' עמ' 3 של התמסיר)
 שומרית

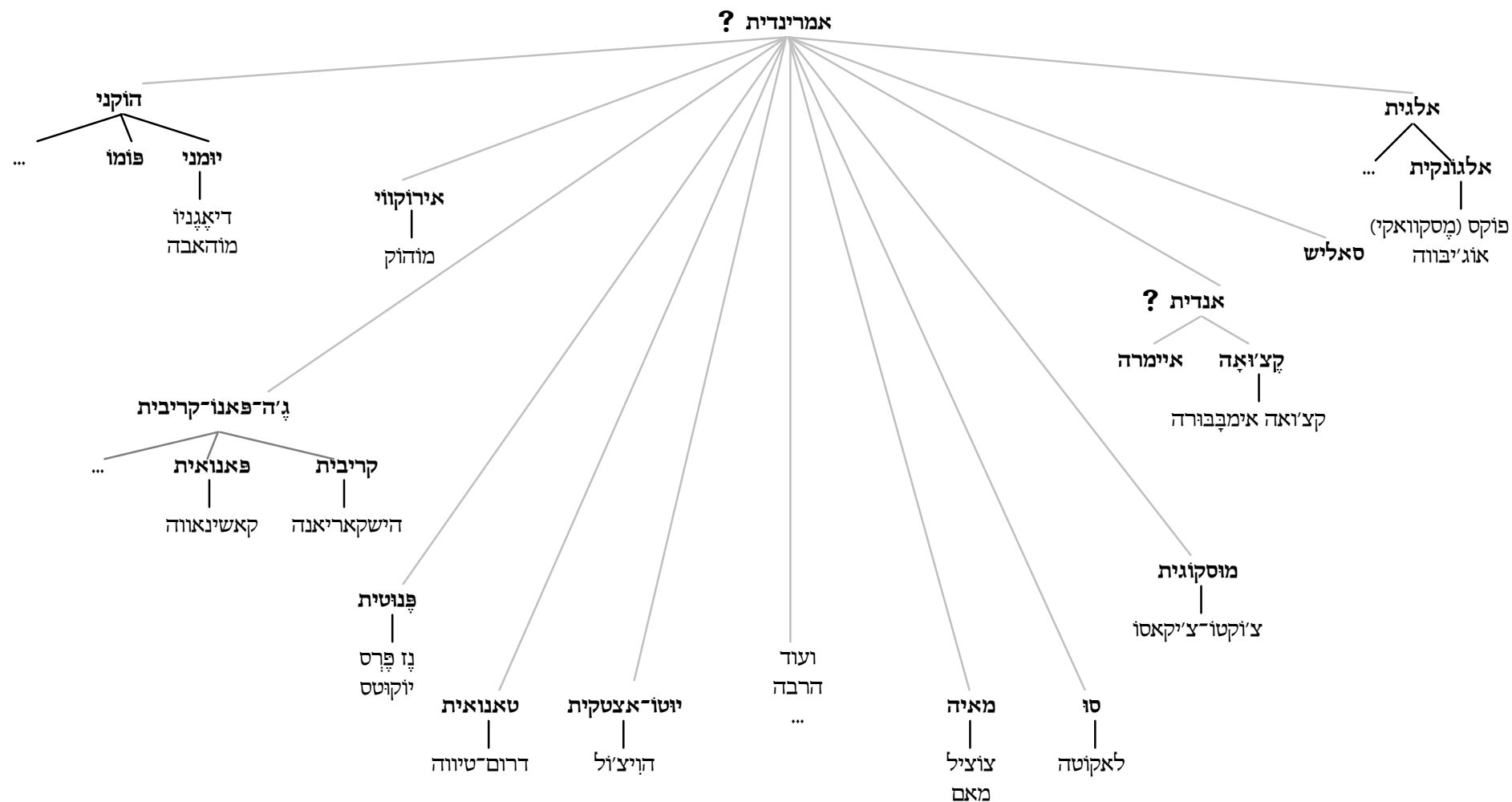
שפות העולם, עמ' 3

הערה א: בין התומכים במשפחת העל הנוסטרטית, יש הצעות שונות לגבי ההרכב שלה.

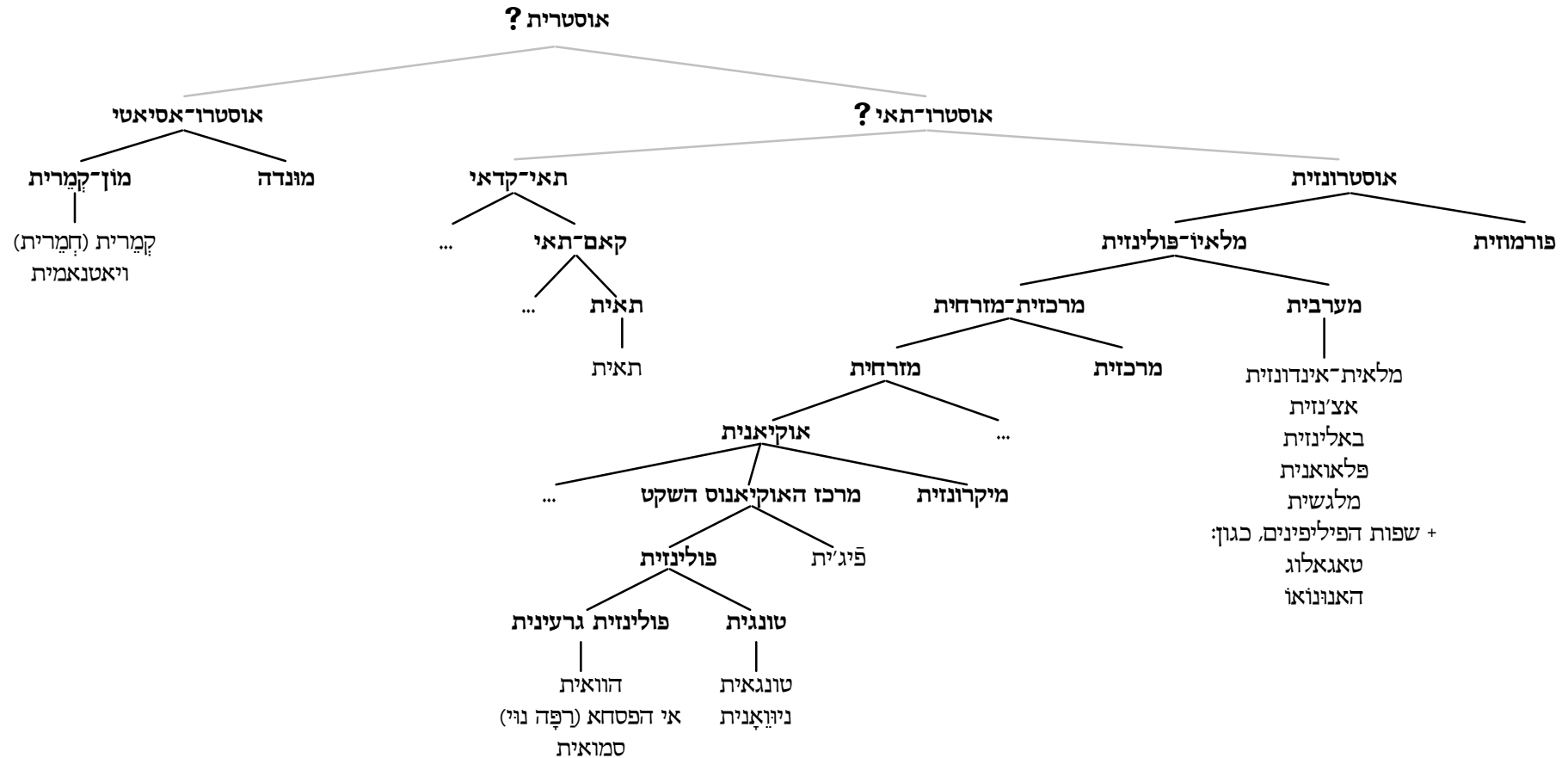
הערה ב: יש חוקרים שחושדים במשפחה האלטאית, אבל היא מקובלת בדרך כלל. פעם חשבו שאלטאית ואוראלית קרובות אחת לשנייה במשפחה שכונתה „אוראלו-אלטאית“, אבל זה לא מקובל היום.

שפות העולם, עמ' 4

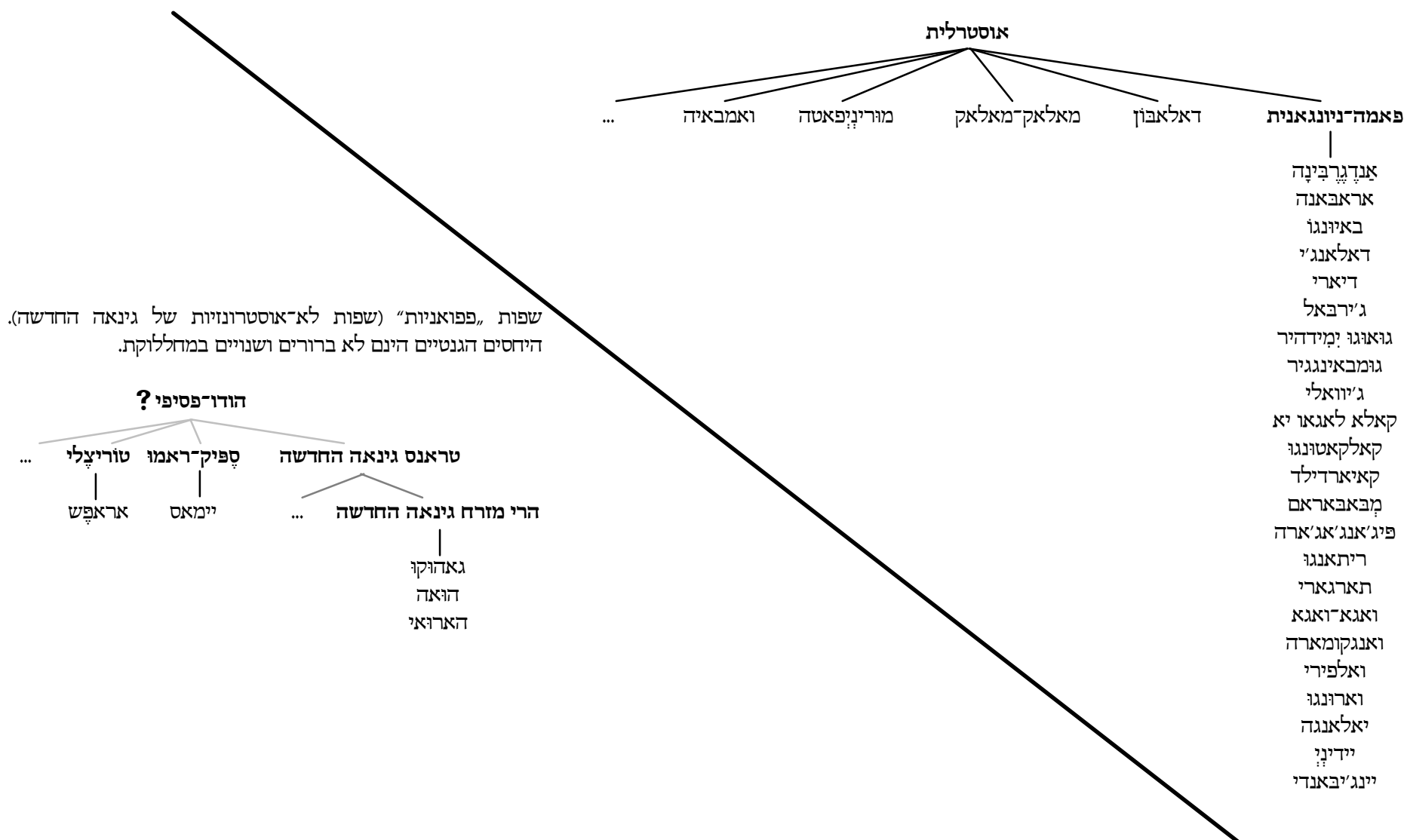

המשפחה האמרינדית היא **מאוד** שנויה במחלוקת! רוב חוקרי שפות האינדיאניות סבורים שאין קשר בין משפחות השפות של העולם החדש. רעיון אפילו פחות מקובל הוא שיש יחס בין המשפחה האמרינדית למשפחה הנוסטרטית.

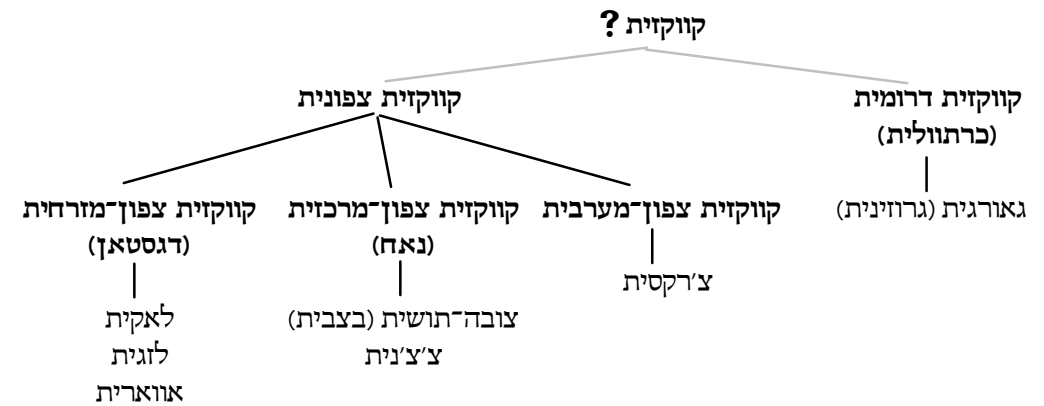
שפות העולם, עמ' 5

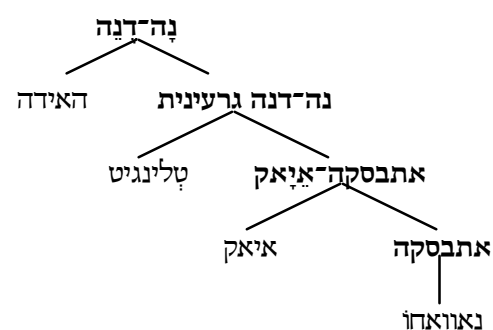
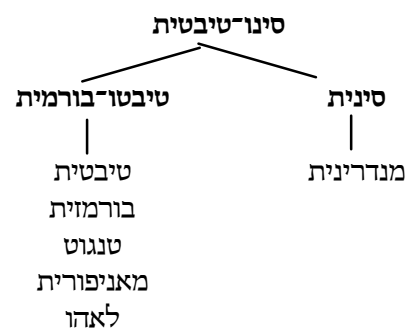
שפות העולם, עמ' 6

שפות העולם, עמ' 7

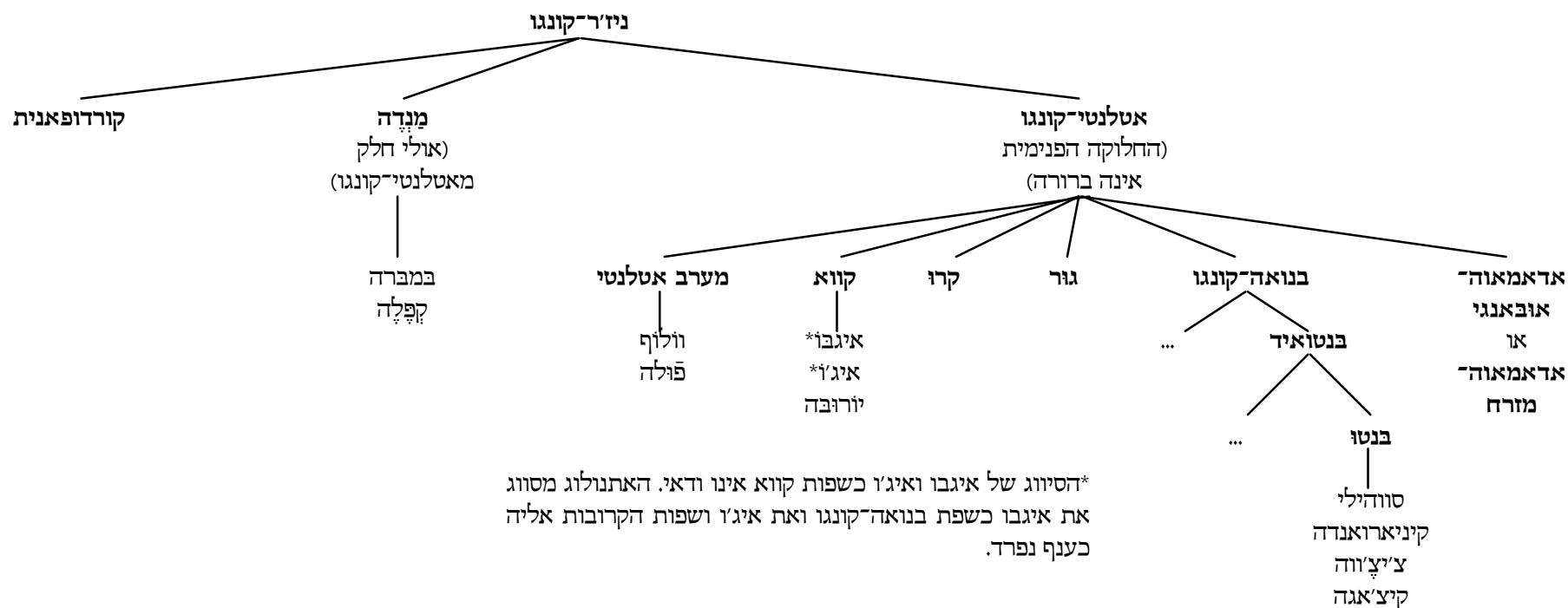

הערה: החלוקה של המשפחה הקווקזית הצפונית כאן היא לפי ספר הלימוד שלנו. לפי גישה יותר עדכנית, שפות נאח ושפות דגסטאן מהווים תת-קבוצה.

חוקרים בודדים סבורים שכל משפחות השפות בדף הזה הם קרובי משפחה.

שפות העולם, עמ' 8

הערה על טרמינולוגיה: לפעמים משתמשים בשם „ניז'ר-קונגו” למשפחה הקטנה יותר שמכונה כאן „אטלנטי-קונגו” (לעיתים קרובות עם שפות מנדה). אם כן, המשפחה הגדולה, המכונה כאן „ניז'ר-קונגו”, נקראת „ניז'ר-קורדופאנית”. המינוח החילופי הזה הוא המינוח של ספר הלימוד (ר' עמ' 252-253). המינוח כאן הינו יותר עדכני.

משפחות שפות אפריקניות אחרות:

קויסנית
נילו-סהרית (כולל סנגהאי)
אפרו-אסיאטית (ר' עמ' 1)

שפות העולם, עמ' 9

